

**ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА**

на дисертацію Карпеченкової Ганни Вячеславівни «Формування державної політики запобігання та протидії домашньому насильству в Україні», подану до захисту на засіданні Спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03 у Національному університеті цивільного захисту України на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертаційної роботи.

Домашнє насильство робить потужний негативний вплив на найважливіші сфери життєдіяльності держави і суспільства, гальмує соціально-економічні перетворення в країні, підриває її авторитет на міжнародній арені. Насильство в сім'ї генерує зростання злочинності в цілому, деформуючи процес соціалізації, зміцнення і розвитку позитивних громадських зв'язків. Тому постає питання з удосконалення механізмів державної політики запобігання та протидії домашньому насильству в Україні.

Стійкий науковий інтерес сьогодні спостерігається до насильницьких конфліктів між націями/групами, насильству, яке супроводжує міграційні процеси, жорстокості кримінальних угруповань і тому подібне. Набагато у меншому ступені науково аналізовано ті види насильства, які відбуваються в повсякденному житті і які здатні заподіяти не менший, а іноді і більший збиток.

Дослідження, присвячені проблемі безпеки сім'ї, є новою, динамічно розвиваючою областю, що привертає увагу як зарубіжних, так і вітчизняних фахівців. Посилюють інтерес учених і практиків відмічені в різних центрах світової спільноти тривожні симптоми деформації сімейного осередку, зміни її функціональної спрямованості, формування андрогінного характеру взаємовідносин в сім'ї, які склалися віками.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи «Розробка наукових основ державного управління у сфері безпеки ринку соціально-економічних послуг України з точки зору цивільного захисту» (державний реєстраційний номер

0112U002587), що розробляється навчально-науково-виробничим центром Національного університету цивільного захисту України. Конкретно дисертантом проаналізовано заходи удосконалення механізмів формування державної політики запобігання та протидії домашньому насильству в Україні.

***Ступінь обґрунтованості й достовірність основних наукових положень,
висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації***

Мета, що сформульована автором та логічно відображає суть роботи, полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій щодо формування державної політики запобігання та протидії домашньому насильству в Україні.

Перейдемо до змісту дисертаційної роботи.

Після вступу, який написано в повній відповідності до вимог МОН України, дисертантка перший розділ присвятила *«Теоретичним основам державної політики запобігання та протидії домашньому насильству в Україні»* – де визначила основи державної політики запобігання та протидії домашньому насильству, та охарактеризувала інструменти і підходи до державної політики запобігання та протидії домашньому насильству, а також методи державної політики запобігання та протидії домашньому насильству.

У другому розділі *«Державної політики запобігання та протидії домашньому насильству»* – авторка провела аналіз формування державної політики запобігання та протидії домашньому насильству, окреслила методичні основи державної політики запобігання та протидії домашньому насильству, систематизувала зарубіжний досвід формування державної політики запобігання та протидії домашньому насильству.

Логічно дисертацію завершує заключний третій розділ *«Удосконалення напрямів формування державної політики запобігання та протидії домашньому насильству»*, в якому обґрунтовано напрями формування державної політики запобігання та протидії домашньому насильству, виокремлено правовий механізм

формування державної політики запобігання та протидії домашньому насильству, запропоновано стратегічні напрями удосконалення державної політики запобігання та протидії домашньому насильству.

Розділи власних досліджень адекватно розкривають поставлені задачі містять посилання на власні публікації .

Наукова новизна дисертаційної роботи й отриманих результатів полягає у вирішенні наукового завдання щодо розвитку теоретичних засад та обґрунтуванні науково-прикладних рекомендацій з формування державної політики запобігання та протидії домашньому насильству.

Найсуттєвіші результати дисертаційного дослідження, які містять наукову новизну, полягають у тому, що, автором вперше було обґрунтовано стратегічні напрями удосконалення державної політики запобігання та протидії домашньому насильству та на основі аналізу міждисциплінарних концепцій запропонований підхід, що дозволяє розглядати позначений феномен як соціальну проблему, через особливості відтворення домашнього насильства в Україні на макро- і мегарівнях, що відбиває громадське сприйняття насильства в сім'ї як деструктивне, та визначає систему показників і індикаторів рівня проблематизації домашнього насильства в Україні. В дисертаційному дослідженні було удосконалено інструменти та напрями систематизації зарубіжного досвіду для впровадження та формування державної політики запобігання та протидії домашньому насильству, як сукупність організаційних структур, нормативно-правової бази, форм, методів, інструментарію державної дії на основі соціальної практики зарубіжного суспільства, що є структурними складовими сучасного деструктивного феномену домашнього насильства, та має відносну самостійність і об'єднує різноманітні міжособові дії, та напрями правового механізму формування державної політики запобігання та протидії домашньому насильству на основі визначення основних критеріїв аналізу впровадження правового механізму державного управління формуванням державної політики, через наростання значущості традиціоналістських норм державної політики і управління в соціальній, інформаційно-культурній і демографічній сферах життя суспільства. через їх формування і застосування на

соціетальному і інституціональному рівнях.

В роботі набули подальшого розвитку напрямками формування державної політики запобігання та протидії домашньому насильству при розробці стратегії взаємодії міжвідомчих структур і громадських організацій в процесі протидії насильству в сім'ї через фінансове забезпечення, реформування законодавства, підтримку громадським організаціям, просвітницькі, освітні, дослідницькі ініціативи, вдосконалення сфери надання послуг потерпілим від насильства в сім'ї, та інструменти і підходи до державної політики запобігання та протидії домашньому насильству, через особливості сприйняття насильницької практики рішення міжспоріднених конфліктів в Україні, що міняються в тимчасовому континуумі визначення необхідності соціальної проблематизації внутрісімейного насильства на рівні держави, з урахуванням визнання Україною міжнародних договірних відносин у сфері захисту прав людини.

Окремою позитивною рисою дослідження Карпеченкової Ганни Вячеславівни, є те, що стан формування державної політики запобігання та протидії домашньому насильству досліджується комплексно, з позицій не лише державного управління, а й соціології, політології та інших наук соціогуманітарного циклу та з урахуванням економічної складової.

Побудова дисертанткою положень роботи на базі використання здобутків соціологічної, економічної думки, що відносяться як до минулого, так і сучасного періодів забезпечила достовірність і обґрунтованість цих положень. Доведення багатьох пропозицій і концептуальних положень до рівня їх практичного запровадження, тобто переведення їх у ранг розробок, позитивні відгуки стосовно запровадження результатів дисертаційного дослідження – це є важливим доказом їх достовірності та обґрунтованості.

Наукові положення, розроблені дисертанткою, базуються на використанні відповідних методів наукових досліджень та використанні фундаментальних положень економічної теорії та теорії державного управління, інших наук, що також підтверджує достовірність та обґрунтованість наукових положень представлених в дисертації.

Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих працях та авторефераті.

Основні результати дисертаційного дослідження оприлюднені на міжнародних наукових конгресах та науково-практичних конференціях в різних містах України, а також за кордоном.

Основні положення дисертації викладено автором у 9 наукових працях, у тому числі 5 – стаття в наукових фахових виданнях, із них 1 – стаття в зарубіжному виданні, 3 – тез конференцій . Загальний обсяг публікацій автора за темою дослідження – 3, 25 др.арк.

У наукових працях в повній мірі відзеркалено всі розділи рецензованої дисертації.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату.

Дисертаційна робота подана за традиційною схемою, викладена українською мовою. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків і списку використаних джерел (240 найменувань). Загальний обсяг роботи – 198 сторінок, з них – 175 основного тексту що дозволило автору запропонувати ряд наукових положень, висновків і рекомендацій, отриманих на основі вивчення цієї значної кількості наукової літератури з даної проблематики.

Зміст автореферату повністю відображає основні положення дисертаційної роботи, а висунуті висновки і практичні рекомендації роботи повністю відповідають меті та задачам дослідження. Зауважень, щодо оформлення автореферату та його змісту немає, і він повністю відповідає існуючим вимогам МОН України.

В цілому дисертаційна робота та автореферат, написані літературною українською мовою, легко читається і сприймається.

Практичне значення дисертаційної роботи.

Основні положення й висновки дисертації можуть використовуватися фахівцями під час написання підручників і навчальних посібників, створення навчально-методичної літератури; в роботі органів державної влади та у процесі

удосконалення сучасних засад з формування державної політики запобігання та протидії домашньому насильству.

Теоретичні нароби та практичні пропозиції визначені в дисертаційному дослідженні використовуються в роботі Калуської міської ради Івано-Франківської області, при розробці соціальних програм міста (довідка впровадження №1608/02-19/08 від 02 вересня 2022 р).

Обґрунтування теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення державної політики з запобігання домашнього насильства та впровадження результатів дослідження відзначається в роботі Департаменту соціального захисту населення Дніпропетровської обласної державної адміністрації (довідка про впровадження № 2701/01-/11 від 24.07. 2022 р), та діяльності Громадської організації МАРТИН-клуб м. Дніпро (довідка про впровадження №5 від 19.10.2022 р).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

В процесі рецензування дисертаційної роботи Карпеченкової Ганни Вячеславівни «Формування державної політики запобігання та протидії домашньому насильству в Україні», виникли такі зауваження та побажання:

1. В дисертаційній роботі не розкрито в повній мірі напрямами формування державної політики запобігання та протидії домашньому насильству при розробці стратегії взаємодії міжвідомчих структур і громадських організацій в процесі протидії насильству в сім'ї через просвітницькі, освітні, дослідницькі ініціативи;

2. У вступі автор наводить данні про вчених, які займалися розробкою визначеної проблеми, але не робить посилань на їхні наукові здобутки у списку використаних джерел.

3. В тексті дисертаційного дослідження бракує статистичних даних запобігання та протидії домашньому насильству за останні три роки. Статистика в роботі слабо систематизована взагалі.

4. В тексті дисертаційного дослідження не достатньо приділено уваги аналізу

основних наукових публікацій за темою дисертаційної роботи з використанням вітчизняних і іноземних джерел, переважно за останній період.

5. В авторефераті дисертаційного дослідження не обґрунтовано досвід яких зарубіжний країн необхідно взяти за основу при формуванні державної політики запобігання та протидії домашньому насильству.

В той же час слід відзначити, що вказані зауваження ні в якій мірі не знижують загальної наукової і практичної цінності роботи і не впливають на достатньо позитивну оцінку дисертації Карпеченкової Ганни Вячеславівни.

Загальний висновок

Таким чином, слід зазначити, що дисертаційна робота Карпеченкової Ганни Вячеславівни «Формування державної політики запобігання та протидії домашньому насильству в Україні», відповідає вимогам МОН України, пунктів 9,10, 12 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, а саме: є завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати в галузі науки державного управління, що розв'язують конкретну наукову проблему, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидати наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

кандидат наук з державного управління, доцент
Черкаський інститут пожежної безпеки
імені Героїв Чорнобиля Національного
університету цивільного захисту України,
заступник начальника інституту



В.М. ПЕРЕВІЗНИК